

КИРОВОГРАД —
ТОЛБУХІН

Сердечно вітають кировоградці болгарських друзів — членів міжнародного клубу молодих механізаторів «Кировград — Толбухін», які прибули на одинадцять засідання клубу.

Молодий комуніст

ОРГАН КИРОВОГРАДСЬКОГО ОБКОМУ ЛКСМУ

Виходить
з 5 грудня 1939 р.

Четвер, 10 вересня 1981 року

№ 109 (2993)

Ціна
2 коп.

МАРШРУТИ
АГІТПОЇЗДА

У нашій області продовжує свою роботу агітпоїзд ЦК ЛКСМУ «Комсомолец України». Його учасники вже побували в Олександрії, Кировограді і Знаменському районі.

«РАКЕТА СХОЖА НА КОЛОС»

ЦЕ ПОЕТОБЕ СПОСТЕРЕЖЕННЯ ПРИГАДАЛОСЬ, КОЛИ БОЛГАРСЬКІ ГОСТІ БУЛИ В КИРОВОГРАДСЬКОМУ ВИЩОМУ ЛЬОТНОМУ УЧИЛИЩІ ЦИВІЛЬНОЇ АВІАЦІЇ.

— Ідучи до вас, я передав архів нашого клубу молодих механізаторів «Кировград — Толбухін», — розповідав секретар Толбухінського окружного ДКМС Драган Манюковський. — Він уже чималий, цей архів. І думаю, суттєво поповниться після нашого візиту...

Архів поповнюється не тільки тим, що можна потримати в руках, прочитати, показати — сувенірами, буклетами, фотографіями. Ми стасмо багатшими на зустрічі, спомини, вітання, які додають дециди до узагальненого розуміння нашої дійсності і себе в цьому світі.

Секретар парткому О. М. Григор'єв. Болгарські гості ознайомились із системою підготовки пілотів цивільної авіації, побували в навчальних кабінетах і в музеї.

Секретар комітету комсомолу Микола Чигрин розповідав про давні і теперешні літаки в музеї училища і багато їхніх макетів. Перші конструкції «батька російської авіації» Жуковського поступово «доростали» до сучасних суперлайнерів. Суть пошуків оптимального можна висловити в кількох словах: надійніше, швидше, економічніше. Спробуємо пошукати паралелі із сільськогосподарством. Воно с. Ане надійніше, економічніше, швидше, ніж у нас. Ане в цій і у льотчине, і в тих, хто вирощує хліб. Як і економічність, що є ознакою інтенсивного методу всього господарювання. Правда, швидкість дозрівання хліба, наприклад, це довго залишатиметься у віданні матінки-природи. Але на швидкість можна подивитись із іншого боку: швидкість сію, жнива, складання в оптимальні строки.

— Із льотчиками сільськогосподарської авіації я маю нагоду співпрацювати, — розповідав Митко Господинов. — У них дуже хороша дисципліна, дуже багато важить і в сільському господарстві на всіх рівнях: у механізатора, в агронома, у селекціонера.

Позавчора болгарські друзі відвідали ряд господарств Новоукраїнського району. Відбувся прийом у райкомі партії, в ході якого другий секретар райкому партії О. Г. Тарасенко розповів побратимам про район, про його вагу у народному господарстві області.

(Закінчення на 2-й стор.).

ЩОБ ВІТЧИЗНИ МІЦЬ ЗРОСТАЛА

Звернення учнів середньої школи № 16 м. Кировограда до всіх школярів області.

Шановні школярі!

Радянський народ, окрилений історичними накресленнями ХХІІ з ізду КПРС, наполегливою працею примножує багатства нашої Батьківщини. Проте ці багатства не завжди раціонально використовуються. Заклик партії до всіх трудящих країни активно включитися у боротьбу за економію і бережливість знайшов гарячий відгук у наших серцях. Тому ми, учні середньої школи № 16, вирішили допомогти своїм батькам втілювати в життя лозунг «Економіка повинна бути економією».

З цією метою у кожному класі нашої школи ми провели широку роз'яснювальну роботу, бесіди, у яких брали активну участь кожен юнак і дівчина. І знайшли чимало резервів, використання яких сприятиме втіленню в життя заклику партії.

Ми маємо чудову шкільну їдальню, де нас годують смачними гарячими обідами, духмяними булочками, кнїжками, печивом. Це про нас, юнаків, подбали хлібороби і робітники. Велике їм спасибі.

Ми добре розуміємо, як нелегко дістаються хліб, м'ясо, молоко, інші продукти. В цьому переконались, трудячись у таборі праці і відпочинку. Нинішнього року в радгоспі «Україна» Маловисієвського району ми протягом червня — липня обробили 50 гектарів цукрових буряків, 10 гектарів соняшнику, 12 гектарів картоплі, покладали сіно у валки на площі 10 гектарів. За сумлінну працю дирекція радгоспу нагородила наш колектив Почесною грамотою. І ми щасливі, що частка нашої праці влилася у загальний збуток трудящих радгоспу і всієї держави.

Успідолюємо, що ті матеріальні цінності, котрі створюються на заводах, фабриках, в колгоспах і радгоспах, можна примножити, якщо навчитися розумно і економічно ними користуватися.

Якось ми підраховували, що якщо кожен учень нашої десятирічки розумно заощадить за один день лише 50 грамів хліба, то по школі ця цифра досягла 6 85 кілограмів. А скільки за місяць, за рік? А в масштабах міста, області, республіки, країни? Ми нарізно бачимо, як хліпцки підшукують шматок пиріжка або хліба. А в цих шматках — частка праці наших батьків.

Бути бережливим треба в усьому. Не псувати шкільного майна: дбайливо зберігати підручники, зошити, книги, економити воду, електроенергію, папір. Такого порядку необхідно дотримуватися скрізь, а не лише в школі.

Дорогі друзі! Звертаємось до всіх учнів області! Будьте бережливими! Бороться за звання «Школа комуністичного ставлення до навчання, праці й бережливості».

Звернення одногосподарно прийняте на загальних зборах учнівського колективу середньої школи № 16 м. Кировограда.

НА ПЕРЕХРЕСТЯХ ДРУЖБИ

НОТАТКИ ПРО РОБОТУ АГІТПОЇЗДА «КОМСОМОЛЕЦЬ УКРАЇНИ» НА КИРОВОГРАДСЬКІНІ

«Комсомолец України» вирушив у дорогу 28 жовтня минулого року. За час, що минув відтоді, він побував у 18 областях України, на шести всеукраїнських, восьми республіканських, шістнадцяти обласних ударних комсомольських будовах. Учасники агітпоїзда виступали перед трудівниками заводів, фабрик, полів і ферм, відвіда-

ли інститутів, технікумів і шкіл.

Змінювався склад учасників, але незмінним лишився бойовий дух комсомольського агітпоїзда. Проведено близько 2,5 тисячі заходів, на яких побувало 310 тисяч чоловік. Але то тільки сухі цифри. А за ними робота — жива, справді комсомольська. (Закінчення на 2-й стор.).

На знімку: перед кировоградцями виступав вокально-інструментальний ансамбль «Тирас». Фото В. РЕШЕТНИКОВА.

НАВІКИ В СЕРЦІ НАРОДНОМУ

ДЕСЯТКИ експедиційних загонів червоних слідопитів, сотні студентів, молодих робітників і колгоспників побували вдалі в далекі і близькі туристичні походи. Вони збирали цікавий матеріал з історії рідного краю, поповнили повний експонатим кімнати і музеї трудової та бойової слави. Продовжував пошук клуб «Патріот» з Красногирської восьмирічної шко-

ли Голованівського району, який допомагає місцевим краєзнавцям, комсомольським активістам оновити експозицію музею підпільної комсомольської організації «Спартак». На не спрямовували свої зусилля і учні Голованівської середньої школи № 2 імені Героя Радянського Союзу Г. В. Микла, який загинув улітку 1941-го року під Красногірком.

Вагомий добробут у червоних слідопитів Устимівського району, м. Олександрії, вихованців дитячої морської флотилії, що працює у Світловодську. Вони збирали численні матеріали про учасників Сталінградської битви, за-

хисників Москви, Ленінграда, Севастополя, Бреста, Києва, інших міст-героїв, намагались якнайбільше взяти про кошич фронтівників, котрі жили в їхній вулиці, в їхньому домі...

40 літ минуло з тих пір, як фашистська Німеччина виролюнно напала на нашу Батьківщину. День 22 червня став першим днем всепародної боротьби, одним із 1418 днів, що палили Перемогу радянського народу над фашизмом. Тих днів не померкне слава. Пам'ять кличе нас у дорогу. Пам'ять про героїв, які зупинили і перемогли нечеповного ворога.

В РАХОВУЮЧИ важливість завдань по дальшому посиленню виховання молоді на революційних, бойових і трудових традиціях радянського народу, забезпечення спадкоємності соціального і морального досвіду поколінь, VIII пленум ЦК ВЛКСМ закликав юнаків і дівчат іше ширше розгорнути пошук матеріалів про всенародний подвиг, поповнити музей бойової слави повним матеріалом, встановити пам'ятники, обеліски на честь воїнів-визволителів.

Бюро ЦК ВЛКСМ постановило: з вересня цього року почати Всеоюзну пошукову експедицію комсомольців і молоді «Літопис Великої Вітчизняної». Вона є складовою частиною Всеоюзного походу «Шляхами слави батьків» і неканкана сприяти активному прилученню мо-

лодого покоління до безсмертного подвигу радянського народу в роки Великої Вітчизняної війни.

ГОЛОВНА МЕТА ЕКСПЕДИЦІЇ — підвищити ідейний гарт, поглибити героїко-патріотичне виховання молоді, зберегти для майбутніх поколінь неоціненні свідчення трудової і бойової подвигу радянських людей у роки воєнного лихоліття. Необхідно занебати спогади фронтовиків, учасників партизанського руху, антифашистського підпілля, трудівників тилу, знайти і передати у музейні та архівні заклади реліквії воєнного часу, активізувати шефську допомогу ветеранам війни і праці, сім'ям полеглих захисників Батьківщини.

Особливої уваги потребує підготовчий період експедиції. Він потрібний для того, щоб при сприят-

лі військоматів, органів соціального забезпечення, секцій ветеранів війни, музеїв і держархівів документально перевірити і уточнити поіменно:

— ветеранів Великої Вітчизняної війни (фронтовиків, сполченців, учасників партизанського руху, патріотичного підпілля), котрі проживають на території району, міста;

— трудівників тилу, сім'ї, які втратили рідних і близьких на полях битви Великої Вітчизняної.

Можли повні і перевірені відомості матеріали, райком (міськком) комсомолу, відповідний штаб походу закріплює за трудовими і навчальними колективами, первинними організаціями і піонерськими дружинами села, селіща, мікрорайони міст, вулиці, будинки, де проживають сім'ї полеглих героїв і ветеранів.

(Закінчення на 3-й стор.).

«РАКЕТА СХОЖА НА КОЛОС»

(Закінчення).

Початок на 1-й стор.)

Болгарська делегація побувала у колгоспі «Дружба». Голова колгоспу А. М. Петров ознайомив гостей із господарством. Він розповів про те, що у них не аперше в області були введено посаду заступника голови колгоспу по роботі з молоддю. Комсомольці, мислители, комуністи, які раніше займали цю посаду, набували необхідних знань у стосунках з людьми, аніжся управління і тепер «вирости». Наприклад, недавно заступник голови по роботі з молоддю Микола Бандюк призначений головою колгоспу імені Ілліча.

Болгарські побратими відвідали комсомольсько-молодіжну транспортну бригаду, де оглянули техніку, що тепер на озброєнні в механізаторів. Багато чого із того, що бачили, болгарі використовують і в себе. Відбулася тепла зустріч Атанаса Сотирова і Пенчо Тодорова із Миколою Давидовим, що тепер керує відділом колгоспу. Микола брав участь в трьох засіданнях клубу «Кіровоград-Толбухін» і якраз у найбільш пам'ятних — першому, п'ятому, десятому. Торік, коли в Болгарії проходило десяте засідання клубу, Микола познайомився з Пенчо. А із Атанасом Сотировим — задогдо до того, — на першому засіданні, коли всі його учасники завітали в бригаду промислового зернозбирального комбайна Атанаса. (Відтоді Атанас має багато знайомих кіровоградців). Звичайно, відтоді багато чого змінилось у житті друзів. Про ці зміни, про нову техніку, про нові сорти пшениці і йшлося в розмовах.

Наступний візит — у колгосп «Росія», у транспортну бригаду, що її очолює Герой Соціалістичної Праці В. С. Андріаш. Вирі-

шено було побувати на нурудзяному полі, де працює комбайн «Херсонець-200».

Таній комбайн ми бачили досі тільки на малюнках в журналах. Машина дуже хороша, продуктивна, — говорив Атанас, побачивши комбайна у роботі. Пенчо Тодоров зразу зв'язав професійну розмову із механізатором А. М. Петренко. Але справді краще раз спробувати своїми руками, аніж з десятком рз почути, як це робить хтось. І Пенчо в святковому костюмі апершено бере до рук важелі «Херсонець-200» русак. Швидко падають у тракторний причеп початки, рікою струмлює силос. Коли причепи наповнюються до кінця, запливий Пенчо спускається на землю:

— Буде дуже добре, коли незабаром такі машини з'являться у Болгарії.

Пенчо працює механізатором 16 років. Трудиться добре: двома Народними Орденами Праці — бронзо-

вим і золотим — відзначений його трудові здобутки. Він втретє бере участь в засіданні клубу «Кіровоград-Толбухін».

Саме поняття «засідання клубу» дуже розширилось, — розповідає завідувач відділом робітничої і сільської молоді обкому комсомолу Володимир Карпенко. — Воно ніді сукупість зустрічей, бесід, що відбуваються на полі, у тракторних бригадах.

Болгарські побратими вирушають у колгосп імені XX з'їзду КПРС, де тракторну бригаду очолює почесний президент клубу «Кіровоград-Толбухін» дідч Герой Соціалістичної Праці О. В. Гітлов.

Гості побували в Комішуватській середній школі, відвідали тракторну бригаду. Фаховим, неспурсивим поглядом оцінювали вони техніку. Багато на цих тракторах, комбайнах вже доводилось їм працювати. Але на от цьому — ні. На кабіні його нілос — «Випробування». Харківський трактор Т-200 випробується у гітловському колгоспі.

Це технічна двадцять першого століття, складає Драгні Манювський. Випробується трактор молоді механізатори Микола Мучак і Олександр Воанотрубенко. Олександр уже досвідчений хлібороб, орденосець. Комсомольці області вибрали його делегатом XVIII з'їзду ВЛКСМ.

У поїзді по Новоукраїнському району гості супроводжували секретар Новоукраїнського райкому Компартії України А. П. Гордієнко, перший секретар обкому комсомолу Олександр Сичко, завідувач відділом робітничої і сільської молоді обкому комсомолу Володимир Карпенко, перший секретар Новоукраїнського райкому ВЛКСМ Олександр Козловський, керівники господарства району.

3.

І на кінець можна помітити такий «кадр», «відзначити» у кабінеті секретаря парткому ІВЛІУЦА О. М. Григор'єва. Милка геогієва регулярно занотує в своєму записнику думку конструкторів космічних кораблів С. П. Корольова, виділену на стемді: «Хто хоче зробити справу, шукає засоби, хто не хоче — шукає причини».

Близько земля і далеко космос. Земля дала крила і піднесла до зірок Олександрівського Л. І. Попова і болгарського космонавта Георгія Іванова. Поет не випадково спостеріг: ракета схожа на колос.

В. ДУДКО,
спецкор «Молодого комунар».
м. Кіровоград —
Новоукраїнський район.

На знімку: болгарські друзі в Кіровоградському вищому льотному училищі. Фото В. РЕШЕТНИКОВА.

НА ПЕРЕХРЕСТЯХ ДРУЖБИ

(Закінчення).

Початок на 1-й стор.)

1.

Є в Олександрійській середній школі № 6 особливий клас — літературний. Тут, у 9-Б, навчаються шахтарські діти, які виявили особливі літературні здібності. Тож зрозуміло, що їхня зустріч з вініцькими поетами Ніною Гнатюк та Володимиром Рабенчуком була особливо цікавою.

Це символічно, що створено такий клас у школі, яка дала крила для польоту першому космонавтові Кіровоградщини, — зауважила Н. Гнатюк, знайомлячись із цікавими матеріалами шкільного музею космонавта Л. І. Попова.

Зустрічі, зустрічі... Кожна з них при асї своїй зовнішній звичайності несе щось нове. Ніяк не забути схвильованих поглядів дідч першого і третього курсів бібліотечного відділу культосвітнього училища. Проводжаючи поетів, вони буквально завітчали їх — стількі букетів подарували. Пізніше Володимир Рабенчук сказав мені:

— Такої вдячної аудиторії ми ще не зустрічали... Вітім, ці самі слова повторити трохи пізніше Ніна Гнатюк — після виступу в Олександрійському педучилищі.

— Ніно — звернувся я до поетеси, — ви читаете багато віршів, але зовсім мало говорите про себе...

— Родом я з Ямпільщини. Закінчила Вінницький педінститут. Працювала в журналістиці. Видала в різний час чотири збірки віршів — «Посіяла жито», «Час колосіння», «Прощання з березнем», «Гелюстка грому».

До цього додамо, що Ніна — член СПЖ київських письменників СРСР, лауреат республіканської комсомольської премії імені Миколи Островського, делегат восьмого з'їзду письменників України, який відбувся цього року в Києві.

І для неї, і для В. Рабенчука — автора двох поетичних книжок, журналіста за фахом — тема молодості і спадкоємності поколінь стала провідною у творчості. А тому скрізь, де б поети не побували, вони знайшли собі друзів щирих і добрих.

2.

Генерал-лейтенант у відставці М. С. Гусаров родом з далекого Пскова. З грізні часи фашистської навали він, росіянин, захищав землю України як свою рідну. Полк бомбардувальників під командуванням Миколи Сергійовича воював у небі Донбасу і Запоріжжя, Севастополя і Одеси, Львівщини й Кіровоградщини.

І ось він знову тут. На землі, яку захищав колись у смертельній борні з ворогом.

Світлий просторий клас. Дитячі очі зачудовано дивляться на ветерана. Кожне слово про ті героїчні роки западає хлопцям і дівчаткам глибоко в душу.

Середня школа № 1 імені Т. Г. Шевченка — одна з найбільших у місті. Тут навчається понад тисяча юних олександрійців. Як запевняють її за-

телі, і учні, школа ця — найкраща. Тут світлі класи з сонячними вікнами, просторі коридори. Широко сходять ведуть з поверху на поверх. Це прямо тут, на сходах, ми зустрілися за кілька хвилин до уроку мужності Іру Стасюк — ланкову з 3-8. Вона хотіла найпершою дізнатися, який із себе генерал...

Якось непомітно привчало до години, а діти все не відпускали Миколу Сергійовича. І навіть, коли вже було офіційно оголошено про кінець зустрічі, Миколо Лова, Стасюк Чуплюк та Юрко Гриценко не відходили від нього. Вони вже астигли подружитися — воїн, чи груди прикрашають численні бойові нагороди, і шахтарські діти, яким ще належить стати у ряди захисників миру в усьому світі.

3.

Розповідь про перший день роботи агітпоїзда була б далеко не повною, коли б ми не сказали про музей на колесах — виставку голограм історичних реліквій музею УРСР. Створена вона вченими Київського інституту фізики Академії наук УРСР і працівниками Республіканського історичного музею. «Мат» і господар цього маленького чуда — Олег Сінеуцький, науковий співробітник музею. А за сумісництвом — екскурсовод.

— Виставка, признаюсь, мене дуже вразила, — говорив мені червова та залізничний станції Олександрія, комсомолка Валентина Осипенко. — Раніше я дещо чула про мистецтво голографії — об'ємного зображення предметів. Але те, що побачила, перевершило всі сподівання.

До думки Валентини могли б приєднатися сотні людей, які відвідали виставку. Кольорові об'ємні фотографії надзвичайно точно повторюють реальні предмети. Вам не доводилось бачити виробів давньоруських золотих справ майстрів? А «чашальтер» радянського розвідника Миколи Кузнецова? Якщо ні, завітайте на виставку, і ви побачите там гранично достовірні об'єми зображення цих та інших реліквій. Звичайно, якщо потрапите до музею на колесах. Бо він за популярністю у жителів Олександрії міг би посуперничати з дискотекою.

До речі, про дискотеку. Вона працює у приміщенні молодіжного клубу «Диско-60». Старшокласники п'яти шкіл Олександрії побували тут першого дня Гості міста — дискотеку «Лобус» Вініцького заводу «Термінал» — показали одну з інформаційних і одну з танцювальних програм, які вони привезли з собою.

Увечері в дискотеці завершилася багатий на враження зустріч і знайомства день. Ми розповіли далеко не про всі з них. Робота агітпоїзда «Комсомолець України» на Кіровоградщині тільки почалась. Оже, нові зустрічі й знайомства — попереду.

П. СЕПЕЦЬКИЙ
(Телефоном)

«ПОВТОРИВ СЕБЕ В СИНОВІ», —

ХАРАКТЕР

СКАЗАВ КОМБАЙНЕР ВАСИЛЬ МІКІТОВИЧ САВРАНСЬКИЙ, ДІЗНАВШИСЬ ПРО ПЕРШІЙ УСПІХ СИНА МИКОЛИ.

Коли ніч лягає на поле, потік машин дещо зменшується. Настають хвилини перепочинку. Микола Савранський, водій бурякознавча, дозволяє собі розслабитися, поринути у спогади. П'ятеро його очима — золоте поле пшениці, чудовий комбайн «Нива», тозариші, з якими виборозає перемогу на цьогорічних жнивках. Молодці хлопці, не піддали, допомогли намолотити понад вісім тисяч центнерів зерна. А це ж були його перші жнива після повернення з армії.

Спогади перервав гуркіт мотора, сильні промені світла розігнали темряву. Це неатомний Петро Семінозич Білоус вирішив у кінці зміни зробити своїм 8-тонним грузовиком ще один рейс на бурякопримальний пункт.

— Як живеш, Миколо? — гукнула до хлопця.

— Спосибі, Петре Семінозичу. Оце навантажуваш грузовик, і буде за зміну чотириста тонн.

По триста-чотириста тонн кореня за зміну вантажить у тракторні причепи, а в кузови автомобілів комсомолець Микола Савранський. Ніхто не дивується такому успіхові. У колгоспі імені Карла Маркса Добровеличківського району добре пам'ятають, як трудився на ко-

коли Савранського. Працьозитний хлопець. Назесні повернувся з армії і до голови колгоспу.

— Дайте роботу. — А що б ти хотів робити? — запитав Кузьма Андрійович Білик.

— Я — комбайнер, маю також спеціальність шофера. Що потрібніше в господарстві?

Кузьма Андрійович Білик примружився:

— «Ниву» візьмеш? Новенька...

Запропонував, бо знав, що Микола Савранський до армії жнивав для сезону і результатів прекрасні. Знав також, що настанником у хлопця досвідчений комбайнер Андрій Іванович Гудим, який зробив з нього справжнього комбайнера. Але працювали вони на старенькому СК-4, а тут «Нива». Хіба можна відмовитися?

— Тільки екіпаж підберу собі сам.

— Твоя справа. Тоді вибирай і суперника по змаганню.

Голова колгоспу побачив його вагання, сказав ніби жартома.

— Може, Володимир Олександрович?

Екіпаж Володимира Олександровича Донія минулого року зайняв в жнивках перше місце в колгоспі. Суперничати з

ним — значить іти на великий ризик. Але хто не ризикує, той не виграв. Сказав зовні спокійно:

— Виклику Володимира Олександровича.

— Дивись, Миколо, Доній — великий майстер, попередив голову, щоб потім, коли молодим не під силу стане змагання з екіпажем досвідченого комбайнера, ті не ображалися на нього: моваля, «завів» Миколу Савранського, а той і «клону».

До складу комсомольсько-молодіжного, крім Миколи Савранського, ввійшли помічник комбайнера Олександр Любченко, шофер Василь Горбенко, тракторист Василь Манько. Всі комсомольці. І працювати вирішили по комсомольському. Коли спека доводила комбайнера до знемоги, за штурвал машини сідав його помічник, а коли стомлювався тракторист Василь Манько, його місце в кабіні займав шофер Василь Горбенко, і наапаки.

І ось настала урочиста хвилинка. Трохи зміняючи підсилювачем, на полі, де працював комбайн Савранського, зазвучав голос ветерана-хлібороба, Героя Соціалістичної Праці Сергія Яковича Єзана. Він вітав комсомольсько-молодіжний екіпаж з перемогою — першою тисячею центнерів намолоченого хліба. Щиро поздоровив своїх молодих колег, суперників по змаганню, і екіпаж комуніста Володимира Олександровича Донія. Та чи не найбільша радість була у Миколиного батька Василя Микитовича, який теж возив колгоспними полями «Ниву». Сина наздогнали в роботі він не зміг. Та коли ча-

станик Андрій Іванович Гудим сказав з приводу успіху комсомольсько-молодіжного: «Позторив себе в учнезі», батько з не меншою гордістю відповів: «Позторив себе в синові». Він Миколі не тільки батько, а й перший учитель, який навчав його не лише працювати в полі, а й робити правильні кроки в житті, вибирати пряму дорогу. І син вибрав її, став шанованою а селі людиною.

Перший успіх на заспокоїв молодих хліборобів, не знизилась тампи збирання хліба. По 400—500 центнерів зерна видавав щодня з бункера «Нива» екіпаж Миколи Савранського. Не відставав і екіпаж Володимира Олександровича Донія. Але коли вже після обжинок підбили підсумки змагання, виявилось, що хлопці з «Ниви» Савранського намолотили 8527 центнерів зерна, найбільше в колгоспі.

Це — другий результат у районі.

...Гаснуть зорі, на сході зорюєвіла смужка неба. Незабаром закінчиться Миколиного змагання. Оце, мабуть, нааантажить грузовик Петра Васильовича Тарасенка, і прийде батько, з яким працюють на бурякознавча.

Прийде і запитав, скільки зробив син. Син сказав, а батько на мить замислився: Микола — суперник по змаганню, та, мабуть, не наздогнати його на бурякових жнивках, як не зміг перемогти сина на косовиці хлібів досвідчений комбайнер Володимир Олександрович Доній. А вітім, позмагаємось...

З. ДІМІН,
Добровеличківський район.

НАВІКИ В СЕРЦІ НАРОДНОМУ

(Закінчення)

Початок на 1-й стор.)

Після закінчення підготовки роботи на відкритих комсомольських зборах, комсомольському зборі комітет комсомолу, рада дружини дають комсомольцям, піонерам і школярам конкретні доручення для участі в експедиції: записати спогади ветеранів, взяти шефство над інвалідами війни, сім'ями полеглих фронтовиків, партизанів, підпільників, розшукати бойові реліквії, створити кіно-, фото-, фототеки, що відтворюють події періоду Великої Вітчизняної війни, діяльність її учасників у наші дні.

Кожна молода людина має підготуватись до зустрічі з ветеранами, як до урочистої події, пройнявшись свідомістю того, що поряд живуть і працюють люди героїчної долі, загартовані в труді і бою. Гребя наперед продумати послідовність записів спогадів фронтовиків, форми шефства над ветеранами.

Обласний штаб експедиції, прес-центр, що створюється при редакції газети «Молодий комунар», чекає вістей від районних і міських пошукових загонів, клубів інтернаціональної дружби, клубів ДТСААФ, молодих крає-

знавців, усіх учасників походу «Шляхами слави батьків». Запрошуємо вас, друзі, до створення рукописних книг «Ветерани розповідають», «Пам'ять серця», «Бойові шляхи наших батьків», «Вони кузали Перемогу», «Люди з країн мужності», «Корчавинці 40-х». Кращі матеріали, віднайдені вами, стануть експонатами обласного музею комсомольської слави. Найбільш ініціативні пошукові загони, окремі учасники експедиції будуть відзначені спеціальними призами, грамотами, дипломами.

Пам'ять кличе в дорогу. Ніхто не забутий, ніщо не забуто!

С. ШАПОВАЛОВ,
завідуючий відділом спортивної та оборонно-масової роботи обкому комсомолу.

ПРОПИСАНІ В ГЕРОЙСЬКОМУ

НА УРОК МУЖНОСТІ

Петро Велігін — нашому земляку із села Злиниці, якому Указом Президії Верховної Ради СРСР від 16 травня 1944 року присвоєно (посмертно) звання Героя Радянського Союзу, 17 вересня виповнилося 6 місяців. Нам явний йому і ще носимий Героям, нині разом з відшуканим подвиг на Кримській землі, стоїть у місті Закарпаття. В день народження Петра щирої нащадки поважають до пам'ятки кетч.

І тут, у Злиніці, в середній школі № 1, яка носить ім'я Петра Велігіна, відбувається урочиста літня трапеза — комсомольські збори, присвячені пам'яті Героя. В першій тракторній бригаді, де комсомольсько-молодіжний колектив працює за себе і за Петра, підіймають підсумки соціалістичного змагання, і прощають кращих механізаторів будувати заповіді на Дошці пошани.

А нині в школах і виробничих колективах Злиниці проходять бесіди про подвиг нашого земляка.

У КВІТНІ 1944 року військову частину, в якій воював Петро Велігін, переправився через Дніпро і закріпився на Нікопольському плацдармі. Могутня артилерійська канонада сповістила про початок наступу на Крим. Розвідати дорогу до Сапун-гори командування послало дев'ять бійців на чолі з гвардійським сержантом Миколою Піддубним. У цій бойовій групі був і Петро Велігін.

Відважні розвідники, просуваючись на танку у ворожий тил, передавали по радіо ряд цінних відомостей. Та ось вони доідалися, що в селі Ашага-Джелі (тепер село Геройське) базується великий готельний загін ворога, що фашисти зібрали в клуб жінок, дітей і стариків, щоб спалити їх унаслідок. Сміливці вирішили будь-що розвідати оборону укріплень і врятувати приречених на смерть радянських людей.

На околиці села фашисти відкрили по десанту шалений вогонь. Прямим по-

паданням перебило гусеницю танка. Коли бійці зіскакали на землю, що виринула від вибухів, то почували на ній свого командира.

— За мною! Зайняти бойові позиції!

Залегли навколо танка — один у вирвах від снарядів, інші — за пагорбом чи за деревом, і почали відстрілювати шість разів і щоразу відкочувалися назад, залишаючи на полі бою десантників.

А в розвідників кімчались зосприлиси. Піддубний і ще троє товаришів були поранені. Коли фашисти кинулися в сьому атаку, Піддубний закривався рукою сховавши гранату, подався вперед і вигукнув: — Я живий, хлопці! Гранати до бою!

Бійці кинулися за ним у рукопашний бій. Петро Велігін прикрив собою пораненого командира і вигукнув: — Сий фашистських гаді!

Прикладами наші бійці

знищили з десятком ворогів. Але сили були нерівні. Після полудня відважних розвідників, закриваючи бій і змучених, штовхали чобітьми і прикладами, фашисти вели на майдан. В очей радянських воїнів не було страху, тільки ненависть до ворога.

У хаті, куди їх завели, почався допит.

— Хто з вас командир? — гаркнув фашист-офіцер.

Піддубний подзвонив аперад.

— Я командир!

— Прізвисько?

Піддубний відповів:

— Я, дурне, називаю його і не стану називати кимсьи собаці.

— Маже, ти кажеш, з якої ви частини? — ехидно посміхнувся фашист до Велігіна.

— Скажу. — Петро плінув офіцеру в плечу. — Ось моя відповідь!

Жорстоко знущалися воєводи над розвідниками. Велігіну аризили на спині смуги шкіри і поспали рани сіллю. Били прикладами по голові, колотили багнетом. Та гітлерівці так нічого й не доідалися.

Безмовних розвідників вивели з села і кинули в прірву. Вночі місцева комсомолка Люба Гапкава з подругами перелазила тіла героїв у сад. Дівчата відчували, що в одному з них ще теплиться життя. Це був Василь Ершов, на тілі якого наракували 17 кульових і багнетних ран.

Дівчата обрили його, напоїли. І до нього повернулася свідомість. Коли на другий день радянські війська зайняли село, Ершов і розповідь про мучеництво загубив героїв.

Ім'я комсомольця Петра Велігіна назавжди занесено до Книги пошани обласної комсомольської організації.

Д. ПУТЕВСЬКИЙ,
ветеран Великої Вітчизняної війни.

Малозікаський район.

У ЙОГО майстерні знову переімени: там, де ще недавно стояли погруддя відомих письменників, підпільників, робітників і хліборобів, роботи, які треба було реставрувати, тепер Аркадій Юхимович поставив великий дощаний щит. А поруч на лаві з'явився шолом танкіста часів Великої Вітчизняної війни. На столі біля великого вікна — креслення, фотознімки. І книги. Окремі з них розкриті в тих місцях, де є портрети воїнів-героїв. Тут же листи — із села Зеленого Петрівського району. На стіні, де колись висів ескіз до проекту пам'ятного знака «Комсомольським поколінням Кіровоградщини» (нагадаємо читачам, що А. Ю. Мацієвський разом з архітекторами А. Л. Губенком та В. А. Візником за цю роботу удостоєні торік звання лауреатів обласної комсомольської премії імені Юрія Яновського), тепер уже інший малюнок. На постаменті погруддя О. Д. Соколов — командира дивізії, воїни якої злітку 1941-го стримували натиск ворога під Новоукраїною.

Мацієвський закінчує роботу і починає свою «чисту роботу» — кладе на дошку валяки густо замішаною липкої глини. Що це буде? Лице комдива чи фрагмент якогось обеліска? І навіщо тут, поруч із щитом, шолом?

Аркадій Юхимович витирає долоні від глиняного тіста, бере пальцями дерева яну пластину, схвату на скальпель, і починає загадково водити нею по тілі майбутнього вистави.

— Танкісти це, тобто, барельєфи їхні, — каже скульптор, та танк, міби не хоче видавати тазиниці. — Там, у Зеленому, плачуть відкриті пам'ятники меморіал воїнам-землякам, воїнам-визволителям. Архітектор Анатолій Лун'ячич Губенко зі своїми колегами давно вже зробив проект. На постаменті встановлять танк, буде там і постава скорботної

матері, яка не дочекалась своїх синів із фронтових доріг, буде стіна з викарбуваними іменами загиблих. Мечі ж доідалися вилипши з чотирьох танкістів, котрі в жовтні 1943-го першими увірвалися в село, визволяючи його від гітлерівців. Що це за люди були! От жаль, фотознімки давні, та ще й

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

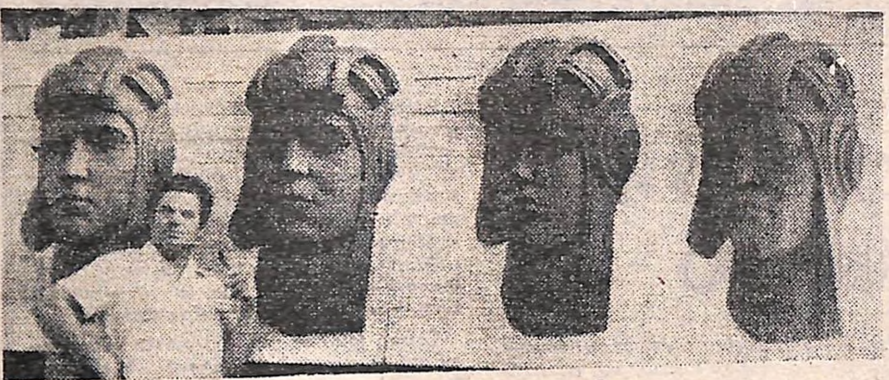
перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

перетнули шлях нашим танкістам. А тут — степ. Тани Дунаєва наближається до села, що так гарно і точно названо — Зелене. Спряді, вже друга половина жовтня, з зоною й дощі вобіть смарагдовим листям дерев. Тільки клени ронять золото на столісну ворожим чоботом землі. Машина мчить

А. Ю. МАЦІЄВСЬКИЙ біля барельєфа героїв-танкістів.

Фото В. ХРИСТЕНКА.

ЧЕТВЕРО З ЖОВТНЯ 43-ГО

ПАМ'ЯТЬ

ПОШУК ВЕДЕ СКУЛЬПТОР АРКАДІЙ МАЦІЄВСЬКИЙ

копії з документальних фотопортретів, незвичайні. Ось і весь мій матеріал... Перед тим як взятися за нову роботу, Аркадій Юхимович радився з краєзнавцями, з А. Л. Губенком, написав листи тим, хто знав полеглих героїв, перечитував нариси про танкістів. І знову й знову поглядає на цих людей, котрі дивились на нього з фотографій і ніби промовляли: «Нічим ми не відрізняємось від інших. Хотіли вирощувати хліб, будувати міста. Не вийшло. Треба було піти у воєну, щоб захистити від ворога рідну землю. От і залишилися молодими. Ось такими, як на цих знімках».

— Якими вони були? — перепитує Мацієвський. І сам собі відповідає: — Добрими і красивими поставили перед своїми матеріями, грізними, з вогнем помсти перед фашистами... Якими вони були?..

...18-й танковий корпус позинем іти в наступ. Але що там, попереду? Розвідку боєм має зробити екіпаж «тридцятьчетвірки» лейтенанта І. В. Дунаєва. Навколо загнана тиша. Під П'ятихатками і Кривином було інше — гітлерівці без маскування

вузькою вулицею, і ніщо їй не завважає. Раптом показався майдан. То там, то тут кубла мінометників, он ще й гармата. А далі, за хлівом, танк. І автомашини, вози з ящиками. Гітлерівські автомашини, помітивши радянську «тридцятьчетвірку», кинулись у гори, ховаючись за купи картопляного бадилля, за тини. «Тридцятьчетвірка» мчала вулицею, трощила все на своєму шляху — перекидала вози, чавкала кубла мінометників. По ній стріляли — з противотанкової гармати, із танка, напередими їй кидалися з гранатами у рогатки касках гітлерівські солдати, котрих гримали під прицілом їхні командири. Але спільно-радист Олександр Безсонов бив по них без промаху. Командир башти М. Леонов доповідав Дунаєву:

— Нас оточують. Он у нас хочуть здарити прямиці наводною. Танк розвертається, щоб проутожити... окопники перед ворогом газоматю, механіки-водії Михайло Сисолетін маневрує перед загордним вогнем.

— На нас лізе із засідки їхній «тигр», — вигукнув Безсонов. І його почули аж там, на командному пункті. — Пробилий бак з пальним... поранений командир... що з Леоновим?..

Командир танка і командир башти вже не чувають його. Олександр до Сисолетіна: — Не підводи, землячок,

ще хоч трохи потерпи, старик! Ми прорвемося. Ось я їм...

І стріляв. А танк уніе палав, то вертічись на місці, то проривався вперед ще через один заслін. І раптом вибух. Вибух полум'я, вибух мін і снарядів. Горіла броня. Зойк фашистського солдата. Розпач. І останній поклік комсомольця Безсонова: — Перемога — за нами...

У центрі Зеленого ще один спалах.

146 солдатів і офіцерів, один танк і 15 транспортних машин знищили за кілька хвилин нерівного бою екіпаж Дунаєва.

А потім у наступ пішов увесь корпус, уся п'ята гвардійська армія...

Хто ж вони і звідки, ці безстрашні герої? Скульптор перечитує листи, архівні матеріали мемуарів. Ось рядки з біографії Безсонова. Народився в селі Осинівці Оханського району Пермської області. 1942 року аступив у комсомол.

Ось копія листа з Кремля:

«Шановна Онисія Олександрівна! За героїчний подвиг, завершений вашим сином Олександром Андрійовичем Безсоновим в боях з німецькими загарами, Президія Верховної Ради СРСР Указом від 10 березня 1944 року присвоїла йому найвищий ступінь відзнаки — звання Героя Радянського Союзу. Посилаю вам Грамоту Президії Верховної Ради СРСР для збереження як пам'яті про сина-героя, подвиг якого ніколи не буде забутий нашим народом».

Голова Президії Верховної Ради СРСР М. ШВЕРНИК.

Оригінал цього листа нині зберігається у Пермському краєзнавчому музеї.

Михайло Іванович Сисолетін — земляк Безсонова. Старший за нього на п'ять років. Родом із села Анкіно Нудимарського району Комі-Перм'яцького національного округу. Працював у колгоспі, на будовах. До лав Червоної Армії призваний 1938 року. Був механіком-водієм Т-34...

Мацієвський кладе перед собою їхні портрети — портрети чотирьох героїв Радянського Союзу, котрі визволяли наш край від ворога. Безсонов — у картузї, Дунаєв, Леонов, Сисолетін — без головних уборів. А треба, щоб вони були усі в шоломах танкістів — така композиція. Так задумано авторами проекту, і скульптор теж так вирішив.

І знову Аркадій Юхимович кладе на щит проша-рок глини.

А через кілька днів перед ним було вже два об'єкти мужніх воїнів — Безсонова і Сисолетіна. Згодом — Леонова і Дунаєва. Тільки це ще не все.

Скульптор раз по раз адивлявся у фотографії, думав про характери героїв. Ше і ще один дотик до холодної глини. І вона поступово тепліла, оживала. На нас дивились суворі і разом з тим людяні й добрі очі героїв-танкістів.

Потім будуть відліги

форми, які заповнять більш тривалий і твердий матеріал, що покривається бронзою. Барельєфи встановлять на гранітних плитах пам'ятника-меморіалу. Щоб пам'ятало відважну четвірку степове село Зелене. Як і тих 200 односельців, котрі полягли на полях боїв, як і десятки інших воїнів, що визволяли село від ворога.

Скульптор продовжував пошук. Телефонував знайомих і знову архітектору А. Л. Губенку:

— Прийдіть подивитись. Може, щось не так. Добре було б якби все це оглянув той офіцер, який знав танкістів. Ви казали, що він живе в Одесі. Давайте напишемо йому... Треба, щоб усі їх упізнали...

...А на стіні висів малюнок, на який теж час від часу позирив член спілки художників СРСР А. Ю. Мацієвський. Він знав: його чекає ще складніша робота. Скульптор брав у руки фотопортрет легендарного комдива, який по-вів на прорив невеликий підрозділ, оточений фашистами. Примружував очі, задивлявся кудись у далечині і все думав: «Яким же був цей великий і завичайний чоловік, котрий пішов у безсмертя?»

М. ВІНЦЕВИЙ.
с. Зелене Петрівського району — м. Кіровоград

СПОРТ

ЗУСТРІЧ РІВНИХ

Після перерви картина гри мало змінилася. Уваж-

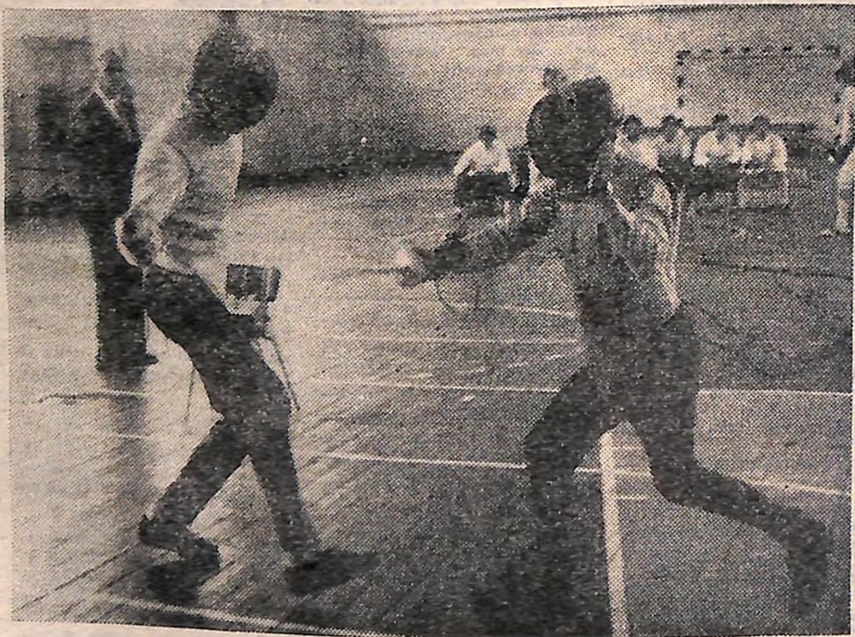
Фото В. ЧЕРЕДНИЧЕНКА.

СХРЕСТИЛИ ЗБРОЮ

Добре провів бої шпаксист кандидат

На знімку: момент поєдинку.

У нас в гостях —
журнал
«Сельская молодежь»

(Долі буде).

В. о. редактора
А. РОМАНЮК.

Всупереч прогнозам

Будла радість, коли при-
бування привела в зал

ТЕЛЕФОНИ: відділу листів і масової роботи — 2-45-36; відповідального секретаря — 2-46-87; відділу комсомольського життя — 2-44-57; відділу пропаганди — 2-45-36; відділу учнівської молоді — 2-45-35; відділу військово-патріотичного виховання та спорту — 2-45-33; відділу घोлошень — 2-56-65; фотолaboratorії — 2-45-35; коренторської — 3 61-83; нічної редакції — 3-03-53.

Друкарня імені Г. М. Дмитрєва
видавництва
«Кіровоградська правда»
Кіровоградського обкому
Компартії України
м. Кіровоград, вул. Глінки, 2